

Προκόπης Παυλόπουλος: Ο καθοριστικός ρόλος της Ομογένειας για την υπεράσπιση των Εθνικών μας Θεμάτων

Costa Navarino, 5.8.2023

Σε ομιλία του, με θέμα «Ο καθοριστικός ρόλος της Ομογένειας για την υπεράσπιση των Εθνικών μας Θεμάτων», κατά το 15^ο Τακτικό Συνέδριο της «Μεσσηνιακής Αμφικτυονίας» που οργανώθηκε στο Costa Navarino την 5^η Αυγούστου 2023, ο τέως Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Ακαδημαϊκός και Επίτιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ κ. Προκόπιος Παυλόπουλος επισήμανε, μεταξύ άλλων, και τα εξής:

«Πρόλογος

Με αισθήματα εξαιρετικής τιμής συμμετέχω στις εργασίες του 15^{ου} Τακτικού Συνεδρίου της «Μεσσηνιακής Αμφικτυονίας», ευχόμενος η μελλοντική πορεία της να είναι ευοίωνη και δημιουργική και να εξελιχθεί σε σημαντικό παράγοντα στήριξης και ανάδειξης της δράσης της εν γένει Ομογένειας ανά την Υφήλιο.

A. Μια τέτοια πορεία υπόσχεται αυτό τούτο το παρελθόν της «Μεσσηνιακής Αμφικτυονίας», αρχής γενομένης από το 1997, καθώς και η εργώδης προσπάθεια των μελών της που έχει ως σήμερα αναπτυχθεί μέσα από επώδυνες, δυστυχώς, δυσχέρειες. Γι' αυτό και σας παρακαλώ ν' αφήσετε πίσω τις διαιρέσεις και διχασμούς του χθες και να ενώσετε τις δυνάμεις σας, χωρίς ιδιοτέλεια και ατομικές φιλοδοξίες, έτσι ώστε η «Μεσσηνιακή Αμφικτυονία» ν' ανταποκριθεί πλήρως στους στόχους εκείνους, οι οποίοι έθεσαν τις στέρεες βάσεις της γέννησής της. Κάτι που, οπωσδήποτε, ταιριάζει και στην όλη θεσμική και πολιτική «φυσιογνωμία» της «Μεσσηνιακής Αμφικτυονίας», νοούμενης ως αναπόσπαστου «βραχίονα» του Απόδημου Ελληνισμού. Η δράση του οποίου έχει καταδείξει, με αμάχητα τεκμήρια, ότι το Έθνος των Ελλήνων εκτείνεται πολύ πέρα από τα σύνορα του Ελληνικού Κράτους, διασφαλίζοντας στην Πατρίδα μας μίαν ανεπανάληπτη διεθνή

ακτινοβολία και συμβάλλοντας πολλαπλώς για τον σεβασμό της εκ μέρους πάντων.

B. Πάνω σε αυτή την βάση, που ουδείς δικαιούται ούτε μπορεί να υπονομεύσει, επιτρέψατέ μου να διατυπώσω τις σκέψεις, κατ' ανάγκην σύντομες, που ακολουθούν. Σκέψεις, οι οποίες σχετίζονται με το πώς η Ομογένεια, μέσα στην εξαιρετικά δυσμενή σημερινή συγκυρία, μπορεί να υπερασπισθεί την Πατρίδα μας δια της αντίστοιχης υπεράσπισης των Εθνικών μας Θεμάτων και των Εθνικών μας Δικαίων. Ας μην ξεχνάμε ότι, πέραν των άλλων, αυτή η υπεράσπιση εμπεδώνει a fortiori την θέση της Ελλάδας στο πλαίσιο και της Διεθνούς Κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και μια τέτοια εμπέδωση είναι τόσο περισσότερο ουσιαστική, όσο ορθώνει «τείχος προστασίας» κυρίως -αλλά όχι μόνο, όπως θα διευκρινίσω κατωτέρω- απέναντι στην εξώφθαλμη προκλητικότητα του αδίστακτου τουρκικού αναθεωρητισμού ο οποίος συνιστά, δίχως αμφιβολία, την σημαντικότερη απειλή για την Εθνική μας Κυριαρχία. Πολλώ μάλλον όταν οργανώνεται και δρα αγνοώντας, περιφρονητικώς, την Διεθνή Νομιμότητα. Με γνώμονα αυτή την, οπωσδήποτε σκληρή, πραγματικότητα θα προσπαθήσω να σας εκθέσω, εν συντομία φυσικά όπως τόνισα, τα κυριότερα επιχειρήματα ως προς το απολύτως δίκαιο των, κατ' εξοχήν έναντι της Τουρκίας, Εθνικών μας Θέσεων, με καταληκτική προσθήκη τα δεδομένα για το Κυπριακό Ζήτημα. Ζήτημα το οποίο, βεβαίως, είναι πρωτίστως Διεθνές και Ευρωπαϊκό για να μην δημιουργούνται υπονομευτικές παρανοήσεις.

I. Μία, και μόνη, διαφορά υφίσταται μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας

Σε ό,τι αφορά τις σχέσεις μας με την Τουρκία, όλα ξεκινούν από την εξής, αδιαπραγμάτευτη, βάση: Μία, και μόνη, διαφορά υφίσταται μεταξύ μας: Η οριοθέτηση της νησιωτικής -άρα όχι οιασδήποτε άλλης- Υφαλοκρηπίδας και της αντίστοιχης Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ) στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο. Διαφορά, η οποία μπορεί να επιλυθεί μόνον ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης κατά τις διατάξεις της Σύμβασης του Montego Bay του 1982 για το

Δίκαιο της Θάλασσας. Δίκαιο το οποίο δεσμεύει και την Τουρκία, μολονότι αυτή δεν έχει προσχωρήσει στην Σύμβαση αυτή δεδομένου ότι, κατά την πάγια νομολογία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, παράγει πλέον γενικώς παραδεδεγμένους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν *erga omnes*. Συνεπώς, ο ευκρινής προσδιορισμός της ως άνω διαφοράς συνεπάγεται ότι οιαδήποτε άλλη πτυχή του καθ' ολοκληρίαν αυθαίρετου τουρκικού αναθεωρητισμού είναι και θα είναι, *a priori* και χωρίς υποχωρήσεις και υπαναχωρήσεις, αυτοδικαίως απορριπτέα εκ μέρους της Ελλάδας. Ειδικότερα:

A. Παρατηρήσεις σχετικά με την εν προκειμένω δικαιοδοσία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης

Συμπληρωματικώς, προστίθενται στα όσα προεκτέθηκαν και τα εξής:

1. Με την δήλωση του Υπουργείου των Εξωτερικών της 14^{ης} Ιανουαρίου του 2015, η Ελλάδα εξήρεσε, κατ' αρχήν, από την δικαιοδοσία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης όλα τα ζητήματα τα οποία σχετίζονται με τον «σκληρό πυρήνα» της Εθνικής Κυριαρχίας μας, όπως είναι, εκτός των άλλων, π.χ. και τα δικαιώματα σε ό,τι αφορά την Αιγιαλίτιδα Ζώνη μας καθώς και σε ό,τι αφορά την Εθνική μας Άμυνα γενικώς. Συνακόλουθα, στην δικαιοδοσία του ως άνω Δικαστηρίου υπάγονται, *grosso modo*, ζητήματα τα οποία σχετίζονται μόνο με τα *stricto sensu* κυριαρχικά δικαιώματα, όπως είναι π.χ., κατά τα προαναφερθέντα, τα δικαιώματα που συνδέονται με την Υφαλοκρηπίδα και την ΑΟΖ.
2. Ως προς την οριοθέτηση της Υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ, η Ελλάδα έχει ως αδιαπραγμάτευτη θέση την ερμηνεία εκείνη - υιοθετημένη πλέον και από Διεθνή Δικαιοδοτικά Όργανα - των διατάξεων της Σύμβασης του Montego Bay του 1982 για το Δίκαιο της Θάλασσας, η οποία αναγνωρίζει και Υφαλοκρηπίδα και ΑΟΖ στα Νησιά μας που μπορούν να συντηρήσουν αυτοδυνάμως είτε

ανθρώπινη ζωή είτε και απλή οικονομική δραστηριότητα, με πιο απτό παράδειγμα αυτό του Καστελλόριζου.

3. Στο σημείο τούτο είναι ανάγκη να επισημανθεί ότι, από την πλευρά της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει, ευθύς εξ αρχής, καταστεί σαφές ότι το λεγόμενο «*τουρκολιβυκό μνημόνιο*», του Νοεμβρίου 2019, υπό τ' ανωτέρω δεδομένα, είναι νομικώς ανυπόστατο και δεν παράγει, καθ' οιονδήποτε τρόπο, έννομα αποτελέσματα. Άκρως χαρακτηριστικά και αντιπροσωπευτικά προς αυτή την κατεύθυνση είναι και τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 12^{ης} Δεκεμβρίου 2019, σύμφωνα με τα οποία το «*τουρκολιβυκό μνημόνιο*» πάσχει από βαρύτατες νομικές πλημμέλειες, αφού παραβιάζει την κυριαρχία και τα κυριαρχικά δικαιώματα τρίτων κρατών. Επομένως, ουδένα έρεισμα βρίσκει στο Δίκαιο της Θάλασσας και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να παραγάγει έννομα αποτελέσματα. Ενόψει των ανωτέρω, καθίσταται σαφές ότι η Ελλάδα οφείλει, προκειμένου ν' ακυρώσει από την πλευρά της και να καταστήσει ανενεργό στην πράξη το «*τουρκολιβυκό μνημόνιο*», να επεκτείνει αμέσως στα 12 ν.μ. την Αιγιαλίτιδα Ζώνη της στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, ως έχει μάλιστα αναφαίρετο δικαίωμα σύμφωνα με την Σύμβαση του Montego Bay του 1982 για το Δίκαιο της Θάλασσας.

B. Η υποχρέωση σύμπραξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την οριοθέτηση της Υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ της Ελλάδας

Είναι θεσμικώς αυτονόητο ότι αφού τα σύνορα της Ελλάδας συνιστούν, κατά το πρωτογενές Ευρωπαϊκό Δίκαιο, και σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Υφαλοκρηπίδα και η ΑΟΖ της Ελλάδας συνιστούν, αυτοθρόως, και Υφαλοκρηπίδα και ΑΟΖ της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Υπ' αυτό το πρίσμα τίθεται το νομικό -και, κατ' επέκταση, πολιτικό- ζήτημα της δυνατότητας και της μορφής σύμπραξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην όλη διαδικασία οριοθέτησης της

Υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ κάθε Κράτους-Μέλους, κυρίως με τρίτα προς αυτήν Κράτη.

1. Για ν' αναχθούμε, υπό αυστηρώς νομικούς όρους, στην γενική θεωρία του Δημόσιου Διεθνούς Δικαίου, οι μεταξύ των Κρατών-Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμφωνίες οριοθέτησης της Υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ λειτουργούν «ενδοστρεφώς», ήτοι εντός του πεδίου της Ευρωπαϊκής Έννομης Τάξης και του εν γένει Διεθνούς Δικαίου -εν προκειμένω δε της Σύμβασης του Montego Bay του 1982 για το Δίκαιο της Θάλασσας, που αποτελεί μέρος του Ευρωπαϊκού Κεκτημένου, αφού η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει, ως αυτοτελές νομικό πρόσωπο, προσχωρήσει σε αυτή- οπότε η αυτοτελής σύμπραξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την κατάρτισή της παρίσταται, κανονιστικώς, ουσιαστικώς δευτερεύουσα. Πολλώ μάλλον όταν τα επιμέρους αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν, ούτως ή άλλως, υποχρέωση εποπτείας της *lege artis* -δηλαδή σύμφωνα με το σύνολο του Ευρωπαϊκού Δικαίου και του Ευρωπαϊκού Κεκτημένου- κατάρτισης και εφαρμογής των ως άνω συμφωνιών οριοθέτησης της Υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ, με αντισυμβαλλόμενα μέρη Κράτη-Μέλη της.

2. Επιπλέον, και όπως είναι αυτονόητο, η σύμπραξη αυτή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως για οριοθέτηση με τρίτα κράτη, νοείται στο σύνολο της διαδικασίας οριοθέτησης με αυτά. Ήτοι από το προκαταρκτικό στάδιο του προσδιορισμού των εκατέρωθεν ακτών ως το κύριο στάδιο, που καταλήγει στην σύναψη της αντίστοιχης συμφωνίας ύστερα από την χάραξη, αναλόγως, της μέσης γραμμής ή της μέσης απόστασης μεταξύ των κρατών, από την εξέταση της ιδιομορφίας της *ad hoc* περιοχής και από την εντεύθεν αναζήτηση της, επίσης *ad hoc*, «*δίκαιης λύσης*».

Γ. Το δικαίωμα αμυντικής θωράκισης όλων, ανεξαιρέτως, των Νησιών μας στο Αιγαίο

Η Ελλάδα έχει το δικαίωμα -αλλά και την υποχρέωση, αφού τούτο αφορά την προστασία της Ελληνικής Επικράτειας- τόσο για δικό της λογαριασμό όσο και απέναντι στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ως πλήρες Κράτος-Μέλος της, να θωρακίζει αμυντικώς όλα, ανεξαιρέτως, τα Νησιά της στο Αιγαίο, ανεξαρτήτως της έκτασης του εδάφους τους και του αν κατοικούνται ή όχι.

1. Το δικαίωμα αυτό στηρίζεται κυρίως στις διατάξεις του άρθρου 51 του Καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ, οι οποίες κατοχυρώνουν το δικαίωμα Κράτους-Μέλους του ΟΗΕ περί «*νόμιμης άμυνας*» όχι μόνο σε περίπτωση ένοπλης επίθεσης εναντίον του, αλλά και σε περίπτωση «*απειλής χρήσης βίας*» ή ακόμη και «*επικείμενης απειλής*», όπως προκύπτει από την πρακτική αυτού τούτου του ΟΗΕ, και όχι μόνο.

α) Και είναι δεδομένο ότι η Τουρκία, ιδίως μετά την βάρβαρη εισβολή στην Κύπρο το 1974 και τον σχηματισμό της προδήλως «*αποβατικής*» «*Στρατιάς του Αιγαίου*» καθώς και μετά το εντελώς αυθαίρετο «*casus belli*» ως προς την επέκταση της Αιγιαλίτιδας Ζώνης στα 12 ν.μ. απειλεί διαχρονικώς και ευθέως την Ελλάδα και με την χρήση βίας -όπως αποδεικνύει, επιπροσθέτως, η πρόσφατη στάση της, μετά την «*σύναψη*» του λεγόμενου «*τουρκολιβυκού μνημονίου*»- παραβιάζοντας ευθέως το Διεθνές Δίκαιο και, κατ' εξοχήν, το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας κατά την Σύμβαση του Montego Bay του 1982. Σύμβαση, η οποία δεσμεύει, όπως διευκρινίσθηκε, και την Τουρκία, μέσω γενικώς παραδεδεγμένων κανόνων του Διεθνούς Δικαίου.

β) Πέραν τούτων, η Τουρκία ουδόλως και καθ' οιονδήποτε τρόπο μπορεί να επικαλείται για να διεκδικήσει μια τέτοια αποστρατικοποίηση την Σύμβαση Ειρήνης των Παρισίων του 1947, δια της οποίας παραχωρήθηκαν τα Δωδεκάνησα στην Ελλάδα. Και αυτό επειδή η Τουρκία δεν υπήρξε, αμέσως ή εμμέσως, συμβαλλόμενο μέρος στην ως άνω Συνθήκη, η οποία

έχει συναφθεί μεταξύ των Συμμάχων νικητών του Β' Παγκόσμιου Πολέμου και της Ιταλίας, άρα συνιστά για την Τουρκία «*res inter alias acta*».

2. Το ίδιο δικαίωμα, άρα και την ίδια υποχρέωση, αντλεί η Ελλάδα και κατά το Ευρωπαϊκό Δίκαιο και το αντίστοιχο Ευρωπαϊκό Κεκτημένο –που καταδεικνύουν, με αμάχητα τεκμήρια, ότι δεν υπάρχουν «γκρίζες ζώνες» στο Αιγαίο, με πρόσθετη πλην καθοριστική κανονιστικώς βάση το Πρόγραμμα «*Natura*» του 2000- σύμφωνα με τις ακόλουθες διευκρινήσεις:

α) Οι διατάξεις του άρθρου 42 παρ. 7 εδ. α' της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΕΕ), οι οποίες κατοχυρώνουν τις θεσμικές εγγυήσεις ενεργοποίησης της ρήτρας «*Αμοιβαίας Άμυνας*» όταν απειλείται Κράτος-Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παραπέμπουν ευθέως, ως προς τις προϋποθέσεις ενεργοποίησης της ρήτρας αυτής, στις προμνημονευόμενες διατάξεις του άρθρου 51 του Καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ. Κατά τούτο, οι ως άνω διατάξεις αποτελούν μέρος του Ευρωπαϊκού Κεκτημένου, οπότε η Ελλάδα έχει το δικαίωμα αμυντικής θωράκισης των νησιών του Αιγαίου εναντίον της τουρκικής απειλής και με βάση το θεσμικό πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικαίου και του αντίστοιχου Ευρωπαϊκού Κεκτημένου.

β) Κατά θεσμική λογική ακολουθία, και ενόψει της κατάφωρης τουρκικής προκλητικότητας και ευθείας απειλής εναντίον της, η Ελλάδα δικαιούται, ανά πάσα στιγμή, να ζητήσει, ως Κράτος-Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την ενεργοποίηση της ρήτρας «*Αμοιβαίας Άμυνας*», κατά τις διατάξεις του άρθρου 42 παρ. 7 της ΣΕΕ. Προς την κατεύθυνση αυτή η Ελλάδα μπορεί να επικαλεσθεί και την πρακτική, η οποία έχει έως τώρα ακολουθηθεί στο ευρύτερο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ενεργοποίηση της ως άνω ρήτρας.

Δ. Η εφαρμογή της Συνθήκης της Λωζάνης

Στην διαδρομή των 100 και πλέον χρόνων από την ενσωμάτωσή της στον Εθνικό μας Κορμό, η Ελληνική -και Ευρωπαϊκή πλέον- Θράκη εξελίσσεται ως το πεδίο εκείνο, όπου η Τουρκία κάνει, δυστυχώς αδιαλείπτως, πραγματική «*επίδειξη*» της περιφρόνησής της προς το Διεθνές και το Ευρωπαϊκό Δίκαιο -και μάλιστα όταν, όπως δηλώνει κατά το δοκούν, «*φιλοδοξεί*» να γίνει μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης- διαστρέφοντας προκλητικώς την αλήθεια και εγείροντας, συνεχώς, νέα ζητήματα θεσμικώς και πολιτικώς παντελώς αυθαίρετων διεκδικήσεων.

1. Ιδίως δε κατά την τρέχουσα περίοδο, η Ελληνική Θράκη υφίσταται, και αυτή, ορισμένες από τις συνέπειες των σχεδόν γραφικών -πλην όχι λιγότερο επικίνδυνων- «*σουλτανικών*» φαντασιώσεων του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν. Ταυτοχρόνως όμως - και εν πολλοίς χάρη στο απaráμιλλο φρόνημα, με το οποίο όλα αυτά τα δύσκολα χρόνια αντιμετώπισαν αποτελεσματικώς την τουρκική προκλητικότητα οι κάτοικοι της Ελληνικής Θράκης, και μάλιστα ανεξαρτήτως Θρησκειύματος- η περιοχή αυτή αναδεικνύεται και σε πεδίο Εθνικής έμπνευσης, σε ό,τι αφορά την υπεράσπιση των Εθνικών μας Θεμάτων και, επέκεινα, των Εθνικών μας Δικαιών έναντι των ιταμών προκλήσεων της Τουρκίας.

2. Βασική Εθνική Θέση μας είναι κατ' εξοχήν το ότι η Συνθήκη της Λωζάνης του 1923 -και όλες οι μεταγενέστερες, κάθε μορφής, εκτελεστικές της ρυθμίσεις- δεν επιδέχεται, καθ' οιονδήποτε τρόπο, αναθεώρηση ή τροποποίηση. Άρα, το σύνολο των ρυθμίσεων της Συνθήκης της Λωζάνης του 1923 αποτελούν - και θ' αποτελούν αδιαλείπτως στο μέλλον- το συμπαγές θεσμικό και πολιτικό θεμέλιο των σχέσεων μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, τόσον ως προς τα μεταξύ τους σύνορα όσο και ως προς όλα τα επιμέρους ζητήματα, τα οποία εμπίπτουν στο ρυθμιστικό τους πλαίσιο. Πρωτίστως δε ως προς το ζήτημα, κατά το οποίο η

Συνθήκη της Λωζάνης του 1923, με πλειάδα διατάξεων που «πηγάζουν» από την πλήρως ενσωματωμένη σε αυτή Σύμβαση μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας της 30ής Ιανουαρίου 1923, προσδιορίζει σαφώς την Μειονότητα στην Θράκη ως «*Ελληνική Μουσουλμανική Μειονότητα*», ήτοι ως Θρησκευτική Μειονότητα. Την δε Μειονότητα της Κωνσταντινούπολης ως «*Ελληνική Μειονότητα*», ήτοι ως αμιγώς Εθνική Μειονότητα.

α) Η Ελλάδα έχει αποδείξει, με αμάχητα ιστορικά τεκμήρια, ότι σέβεται, στο ακέραιο, τους κάθε είδους κανόνες της Συνθήκης της Λωζάνης του 1923, πρωτίστως δε τους κανόνες της που αφορούν την Ελληνική Θράκη, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και οι κανόνες για την Θρησκευτική Μουσουλμανική Μειονότητα. Ιδίως δε τους κανόνες της Συνθήκης της Λωζάνης του 1923 αλλά και άλλους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου, που αφορούν τα εκπαιδευτικά ζητήματα της Θρησκευτικής Μουσουλμανικής Μειονότητας, το καθεστώς διορισμού του Μουφτή ως διφυούς οργάνου, ήτοι ως θρησκευτικού λειτουργού αλλά και ως δικαστικού λειτουργού - με παρεμφερή, μάλιστα, τρόπο προς εκείνον, κατά τον οποίον ορίζεται ο Μουφτής στην Τουρκία- καθώς και το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι. Και η Ελλάδα το πράττει, όπως καταδεικνύει η εντελώς πρόσφατη νομοθεσία της, ακόμη και όταν κάποια μέλη της Θρησκευτικής Μειονότητας στην Θράκη προβαίνουν στην άσκηση του επικαλούμενα το δικαίωμα του «*αυτοπροσδιορισμού*» μάλλον για να προσφέρουν τις «*καλές υπηρεσίες*» τους στην Τουρκία, επιχειρώντας έτσι, ταυτοχρόνως, αλλοίωση του αμιγώς θρησκευτικού χαρακτήρα της Μειονότητας κατ' εξόφθαλμη καταστρατήγηση της Συνθήκης της Λωζάνης.

β) Όπως αντιθέτως, και ειδικότερα ως προς το ζήτημα των Μειονοτήτων, η Τουρκία είναι εκείνη, η οποία καταστρατηγεί, προκλητικώς και συστηματικώς, το ρυθμιστικό πλαίσιο της

Συνθήκης της Λωζάνης, όπως ιστορικά αμαχήτως αποδεικνύει η τακτική της, που έχει οδηγήσει σχεδόν στον αφανισμό της πάλαι ποτέ κραταιάς Ελληνικής Εθνικής Μειονότητας στην Κωνσταντινούπολη, στα Πριγκηπόνησα και στα Περίχωρά τους. Η βαρβαρότητα των φρικτών ωμοτήτων του πογκρόμ του Σεπτεμβρίου του 1955 και της περιόδου 1963-1964, σε συνδυασμό με την απροκάλυπτη παραβίαση ιδίως των κάθε είδους περιουσιακών δικαιωμάτων της Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας, δείχνουν, εν προκειμένω, το πραγματικό πρόσωπο της Τουρκίας, η οποία δεν έχει διδαχθεί τίποτα από το απεχθές βάρβαρο παρελθόν της που «απαριθμεί» σειρά στυγερών Γενοκτονιών, συμπεριλαμβανομένων των Γενοκτονιών του Ελληνισμού του Πόντου και του Ελληνισμού της Μικράς Ασίας. Τέλος, την «βύθιση» της Τουρκίας στον σουνιτικό ισλαμικό «φουταμενταλισμό» αναδεικνύει σήμερα και η προδήλως παράνομη και αυθαίρετη μετατροπή της Αγίας Σοφίας και της Μονής της Χώρας -Μνημείων της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO, κατά την Σύμβαση των Παρισίων του 1972- σε «τεμένη-τζαμιά».

II. Εθνικές μας Θέσεις πέραν εκείνων που αφορούν στις σχέσεις μας με την Τουρκία

Από τις λοιπές Εθνικές μας Θέσεις, που αφορούν Εθνικά μας Θέματα πέραν εκείνων που αναφέρονται στις σχέσεις μας με την Τουρκία, επισημαίνονται κυρίως οι εξής:

A. Το ζήτημα του κατοχικού δανείου και των επανορθώσεων της γερμανικής κατοχής.

Διευκρινίζεται, ευθύς εξ αρχής, ότι έχουμε να κάνουμε με δύο εντελώς διαφορετικά, από νομική άποψη, θέματα. Ήτοι:

- 1.** Πρώτον, με το κατοχικό δάνειο, το οποίο συνήφθη υποχρεωτικώς –ορθότερα με καταναγκαστικό και εκβιαστικό τρόπο- μεταξύ της

κατοχικής Ελληνικής κυβέρνησης και της Γερμανίας, προς «*συντήρηση*» των στρατευμάτων κατοχής. Εδώ πρόκειται, λοιπόν, από νομική σκοπιά για ενοχή εκ συμβάσεως. Άρα, η αντίστοιχη εκ της συμβάσεως απαίτηση της Ελλάδας είναι ενδοσυμβατικής - και όχι αδικοπρακτικής- προέλευσης.

α) Σε αυτήν την απαίτηση προστίθενται ποσά, τα οποία προκύπτουν από συναφείς προς την δανειακή σύμβαση αιτίες, όπως είναι ιδίως οι τόκοι υπερημερίας λόγω μη έγκαιρης εξόφλησης.

β) Για την απαίτηση αυτή δεν τίθεται ούτε θέμα παραγραφής ούτε θέμα παραίτησης. Τίθεται μόνο ζήτημα συνολικού υπολογισμού της ως σήμερα. Ας σημειωθεί, ότι η Ελληνική θέση γίνεται νομικώς τόσο περισσότερο ισχυρή, όσο η αποπληρωμή του δανείου είχε αρχίσει ήδη από την κατοχική περίοδο.

2. Και, δεύτερον, με τις αποζημιώσεις λόγω ανθρώπινων θυμάτων και υλικών καταστροφών στην Ελλάδα από τις δυνάμεις κατοχής.

α) Επισημαίνεται, πριν απ' όλα, ότι το 1946, στην Διάσκεψη των Παρισίων, είχε προσδιορισθεί ένα –κατά προσέγγιση- ποσό τέτοιων αποζημιώσεων προς την Ελλάδα ύψους 7,5 δισ. δολαρίων. Κυρίως δε επισημαίνεται μ' έμφαση ότι το 1953, με την Συμφωνία του Λονδίνου, δεν «*χαρίσθηκαν*» στη Γερμανία οι οφειλές της λόγω πολεμικών αποζημιώσεων, όπως η γερμανική πλευρά «*τεχνηέντως*» φαίνεται να διατείνεται.

α1) Η Συμφωνία αυτή απλώς έθεσε «*σε αδράνεια*» τις οφειλές της Γερμανίας ως την υπογραφή, κατά το Διεθνές Δίκαιο («*Δίκαιο του Πολέμου*»), «*Συμφώνου Ειρήνης*» μεταξύ της τελευταίας και των Δυνάμεων που νίκησαν στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Πρόκειται νομικώς για ένα είδος «*αναβλητικής αίρεσης*» (*lato sensu*), σχετικά με την εξόφληση των υποχρεώσεων της Γερμανίας, επειδή τότε θεωρήθηκε ότι αυτή δεν διέθετε –λόγω

της διαίρεσής της σε Δυτική και Ανατολική- την κατά το Διεθνές Δίκαιο απαιτούμενη πολιτειακή υπόσταση για ανάληψη και εκπλήρωση συναφών διεθνών υποχρεώσεών της.

α2) Τούτο –ήτοι η ικανότητα σύναψης «*Συμφώνου Ειρήνης*»- επήλθε το 1990. Όταν, μετά την επανένωση της Γερμανίας, η τελευταία απέκτησε ενιαία νομικώς πολιτειακή υπόσταση και κυριαρχία. Ειδικότερα, το 1990 υπογράφηκε το λεγόμενο «*Σύμφωνο 2 + 4*» μεταξύ της ενωμένης πλέον Γερμανίας και ΗΠΑ, ΕΣΣΔ, Γαλλίας και Αγγλίας.

α3) Γίνεται δε σήμερα γενικώς και επισήμως δεκτό –και de facto το έχει αποδεχθεί και η Γερμανία, αφού στην βάση αυτή στηρίζει την εν γένει κυριαρχία της- ότι το ως άνω Σύμφωνο επέχει την θέση του «*Συμφώνου Ειρήνης*» που προβλέπει, κατά το Διεθνές Δίκαιο, η προαναφερόμενη Συμφωνία του Λονδίνου του 1953. Και τούτο διότι μόνον έκτοτε η Γερμανία μπορούσε να υπογράψει ένα τέτοιο «*Σύμφωνο*», δεδομένου ότι μόνο τότε, κατά τα ως άνω, απέκτησε την ενότητά της και την ενιαία κυριαρχία της μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

α4) Το «*Σύμφωνο 2 + 4*» καλύπτει, λόγω της νομικής φύσης του αλλά και γενικότητάς του, και τα μη συμβαλλόμενα πλην όμως παθόντα από την γερμανική κατοχή Κράτη, όπως η Ελλάδα. Είναι δηλαδή νομικό κείμενο γενικής εφαρμογής.

β) Η από Ελληνικής πλευράς νομική βάση των αποζημιωτικών απαιτήσεων κατά της Γερμανίας βρίσκεται σταθερό έρεισμα κυρίως στις διατάξεις του άρθρου 3 της Δ' Σύμβασης της Χάγης του 1907, οι οποίες κωδικοποίησαν και τις ως τότε διατάξεις του Δικαίου του Πολέμου.

β1) Κατά τις διατάξεις αυτές, «*ο εμπόλεμος όστις ήθελε παραβιάσει τας διατάξεις του Κανονισμού θα υποχρεούται, αν συντρέχει λόγος, εις αποζημίωσιν, θα είναι δε υπεύθυνος δια*

πάσας τας πράξεις τας διαπραχθείσας υπό των προσώπων των μετεχόντων της στρατιωτικής του δυνάμεως». Επέκεινα, οι διατάξεις των άρθρων 46 και 47 του «Κανονισμού Νόμων και Εθίμων του Πολέμου στην ξηρά», ο οποίος είναι προσαρτημένος στη Δ' Σύμβαση της Χάγης του 1907, καθιερώνουν και τις δύο θεμελιώδεις αρχές του Δικαίου του Πολέμου, ήτοι τις αρχές της προστασίας του σεβασμού του Ανθρώπου και της ατομικής ιδιοκτησίας. Όλες αυτές τις αρχές επικαιροποίησε η απόφαση του Διεθνούς Στρατιωτικού Δικαστηρίου της Νυρεμβέργης του 1946.

β2) Αυτό είχε αποδεχθεί, έναντι της Ελληνικής Κυβέρνησης, επισήμως το 1965 ο τότε Καγκελάριος Λούτβιχ Έρχαρτ. Ο ίδιος δε είχε μιλήσει για επανορθώσεις ύψους 500 εκ. γερμανικών μάρκων.

3. Από τα όσα εκτέθηκαν προκύπτει ότι οι ως άνω αξιώσεις μας, από τις οποίες ουδέποτε και κατά κανένα τρόπο έχουμε παραιτηθεί, είναι πάντα νομικώς ενεργές –πράγμα που σημαίνει ότι δεν τίθεται κανένα θέμα παραγραφής- και δικαστικώς επιδιώξιμες.

α) Και ο κοινός μας Ευρωπαϊκός Νομικός Πολιτισμός, ως μέρος του εν γένει κοινού μας Ευρωπαϊκού Πολιτισμού που συντίθεται από τις διατάξεις αλλά και από τις θεμελιώδεις αρχές και τις αξίες της Ευρωπαϊκής και της Διεθνούς Νομιμότητας, επιβάλλει την σχετική απόφαση να την λάβει αρμόδιο δικαιοδοτικό Forum, με βάση το σύνολο του εφαρμοζόμενου, εν προκειμένω, Διεθνούς Δικαίου. Η θέση αυτή είναι, κυριολεκτικώς, Εθνική και, κατά συνέπεια, αδιαπραγμάτευτη. Πολλώ μάλλον όταν την θέση αυτή ενισχύει, πλέον, καταλυτικώς η πρόσφατη Γνωμοδότηση (2019) της «Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Εμπειρογνωμόνων του Γερμανικού Κοινοβουλίου» (Bundestag), η οποία αφενός αναγνωρίζει ότι δεν τίθεται ζήτημα παραίτησης ή παραγραφής των αξιώσεων αυτών. Και, αφετέρου, προτρέπει,

«expressis verbis», την Γερμανική πλευρά ν' αποδεχθεί την προσφυγή Ελλάδας και Γερμανίας στο αρμόδιο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης.

β) Κατά τούτο, μόνο προβληματισμό προκαλούν η από 18.10.2019 απόρριψη της, από τον Ιούνιο του ίδιου έτους, πλήρως τεκμηριωμένης ρηματικής διακοίνωσης της Ελλάδας - αλλά και μεταγενέστερες, άμεσες ή έμμεσες, απορρίψεις-αναφορικά με την προοπτική προσφυγής στο αρμόδιο δικαιοδοτικό Forum για την οριστική επίλυση της σχετικής διαφοράς, ως προς τις αξιώσεις της Ελλάδας αναφορικά με το κατοχικό δάνειο και τις κατά τα ως άνω αποζημιώσεις. Η προαναφερόμενη άρνηση της Γερμανικής Κυβέρνησης, αγνοώντας όλα τα κατά τ' ανωτέρω, πλήρως τεκμηριωμένα, νομικά επιχειρήματα, εμφανίζεται παντελώς ανατιολόγητη, δοθέντος ότι έρχεται σε αντίθεση και προς την Ευρωπαϊκή και την Διεθνή Νομιμότητα. Η Ελλάδα δεν μπορεί ν' αποδεχθεί την άρνηση αυτή, πράγμα που σημαίνει ότι πρέπει να επανέλθει εν προκειμένω, δίνοντας ακόμη μεγαλύτερη έκταση και έμφαση στα νομικά -και όχι μόνο- επιχειρήματά της.

B. Η Επανάωση των Γλυπτών του Παρθενώνα

Πριν απ' όλα είναι εξαιρετικά συμβολικό αλλά και ουσιαστικό το ότι ακριβώς απέναντι από τον Ιερό Βράχο της Ακρόπολης δεσπόζει πλέον το Μουσείο της Ακρόπολης, τα εγκαίνια του οποίου τελέσθηκαν την 20^ή Ιουνίου 2009.

1. Ένα Μουσείο το οποίο, όπως όλη η Διεθνής Κοινότητα γνωρίζει και αναγνωρίζει, ανεγέρθηκε με κύριο προορισμό την φιλοξενία των Γλυπτών του Παρθενώνα μετά τον «επαναπατρισμό» τους, αναιρώντας και το τελευταίο, έστω και καταφανώς προσχηματικό, «επιχείρημα» αυτών που επιμένουν να συγκαλύπτουν το ιερόσυλο έγκλημα του Έλγιν.

α) Ότι, δήθεν, η Ελλάδα δεν διέθετε κατάλληλο χώρο στέγασης των Γλυπτών του Παρθενώνα, αντίστοιχο μ' εκείνον του Βρετανικού Μουσείου, δηλαδή αντίστοιχο με τον χώρο όπου «κρατούνται» τα Γλυπτά ως «λάφυρα» της κλοπής του Έλγιν! Κατ' αρχάς πρέπει να διευκρινισθεί, *urbi et orbi* και ιδίως προς το Βρετανικό Μουσείο, ότι ο αγώνας των Ελλήνων και του Ελληνισμού για την επιστροφή των Γλυπτών του Παρθενώνα και την Επανένωσή τους στον Τόπο ο οποίος, κατά την θέση που γίνεται καθολικώς δεκτή στο πεδίο της αρμόδιας Επιστημονικής Κοινότητας παγκοσμίως, συνιστά την ιστορική και πολιτισμική «κοιτίδα» τους είναι μακροχρόνιος και, κυρίως, αδιάλειπτος.

β) Και τούτο, διότι ουσιαστικώς άρχισε λίγο μετά την συντέλεση του ιερόσυλου εγκλήματος του Έλγιν. Εγκλήματος «*διαρκούς*», το οποίο διαπράχθηκε όταν ο Λόρδος Έλγιν, πρεσβευτής από το 1799 της Μεγάλης Βρετανίας στην «*Υψηλή Πύλη*», το συνέλαβε και το εκτέλεσε μεταξύ 1801-1804. Ήταν τότε που προέβη στην απάτη της ειδεχθούς σύλησης του Μνημείου του Παρθενώνα και στην συνακόλουθη πολιτισμική τυμβωρυχία, επικαλούμενος, δήθεν, «*ανασκαφικές δραστηριότητες*» μέσα στον ευρύτερο Αρχαιολογικό Χώρο. Και, στην συνέχεια, ολοκλήρωσε το έγκλημά του «*φυγαδεύοντας*», ως κοινός κλέπτης και στυγνός κερδοσκόπος αρχαιοκάπηλος -και μάλιστα υπό όρους διακινδύνευσης που δείχνουν τον αδίστακτο και προσβλητικό για τον Πολιτισμό μας χαρακτήρα του-δια της θαλασσίας οδού τα Γλυπτά του Παρθενώνα στην Μεγάλη Βρετανία.

2. Όπως επισημάνθηκε, ο αδιάλειπτος αγώνας της Ελλάδας για τον τερματισμό αυτού του ειδεχθούς «*διαρκούς*» εγκλήματος του Έλγιν κατά της Παγκόσμιας Πολιτισμικής Κληρονομιάς ξεκίνησε ενωρίς.

α) Ειδικότερα εμείς, οι Έλληνες, ως θεματοφύλακες της μεγάλης Πολιτισμικής μας Κληρονομιάς, έχουμε χρέος, ακόμη και έναντι της Παγκόσμιας Πολιτισμικής Κληρονομιάς, ν'

αποτίουμε τον οφειλόμενο φόρο τιμής κατ' εξοχήν στον Λόρδο Βύρωνα, έναν Πολίτη της Μεγάλης Βρετανίας, ο οποίος πρώτος -και μάλιστα επτά, μόλις, χρόνια από την διάπραξή του- ανέδειξε και κατήγγειλε, με τον πιο υπεύθυνο και κατηγορηματικό τρόπο, το πολιτισμικό ανοσιούργημα της τυμβωρυχίας του Έλγιν εις βάρος της «κοιίδας» και του «λίκνου» του κοινού μας Πολιτισμού, του Παρθενώνα.

α1) Κατά το πρώτο του ταξίδι στην Ελλάδα, μόλις είκοσι τριών ετών, ο Λόρδος Βύρων, το 1811, μέσ' από μια πραγματική διανοητική «έκρηξη» ρομαντισμού -ας μην ξεχνάμε ότι ο Ρομαντισμός υπήρξε ένα γνήσιο «επαναστατικό-ανατρεπτικό» πνευματικό κίνημα- έστειλε μήνυμα στην Μεγάλη Βρετανία αλλά και σε όλη την Ευρώπη και την Δύση για το ποιος ήταν ο Έλγιν. Ποια ήταν τα κίνητρά του, κίνητρα ωμής και στυγνής κερδοσκοπικής αρχαιοκαπηλίας και ποιές ήταν οι επιπτώσεις της σύλησης των Γλυπτών του Παρθενώνα για τον Παγκόσμιο Πολιτισμό. Η «Κατάρα της Αθηνάς», αυτό το αθάνατο ποίημα του Λόρδου Βύρωνα, απαύγασμα των «μπευθαμικών» ρομαντικών του καταβολών, ήταν, είναι και θα είναι η άτεγκτη «Ερινύα» στον «ύπνο» των υπευθύνων του Βρετανικού Μουσείου για την διαχρονική συνέργειά τους στο ανόσιο πολιτισμικό έγκλημα του Έλγιν.

α2) Την «Κατάρα της Αθηνάς» προεξέτεινε και επέτεινε ο Λόρδος Βύρων ένα, μόλις, χρόνο αργότερα, το 1812, μ' ένα άλλο ποίημά του, εξίσου λαμπρό λογοτεχνικό -και πάλι ρομαντικής έμπνευσης- «πειράδι» στο «περιδέραιο» του Πολιτισμού μας, το «Προσκύνημα του Childe Harold». Την υπέροχη αυτή στάση του Λόρδου Βύρωνα υπέρ της επιστροφής των Γλυπτών του Παρθενώνα συμπυκνώνει το ακόλουθο απόσπασμα από την επιστολή του, γραμμένη στην Ραβέννα στις 7 Φεβρουαρίου 1821, προς τον John Murray: «Αντιπάθηκα και θα αντιπαθώ για πάντα στη ληστεία των

Μαρμάρων από την Αθήνα, τάχα για να διδαχθούν οι Εγγλέζοι γλυπτική (οι οποίοι είναι τόσο ικανοί στη γλυπτική όσο οι Αιγύπτιοι στις παγοδρομίες)· αλλά γιατί το έκανα αυτό; Τα Μάρμαρα θα είναι το ίδιο ποιητικά στο Πικαντίλλι όσο και στον Παρθενώνα, αλλά ο Παρθενώνας και ο βράχος του θα είναι λιγότερο ποιητικοί χωρίς αυτά. Έτσι είναι η Ποίηση της Τέχνης. (Μετάφραση Ζαφείρη Γουργουλιάτου, από το βιβλίο, «Lord Byron: Selected prose», edited by Peter Gunn, Penguin Books, 1972).

α3) Πώς, άραγε, η Ελλάδα, έστω και αν ακόμη το νεοσύστατο Ελληνικό Κράτος έδινε πραγματική «μάχη επιβίωσης», θα μπορούσε να μην πάρει την «σκυτάλη» της διεκδίκησης των Γλυπτών του Παρθενώνα, όπως την είχαν αδράξει «σφικτά», σ' έναν «ιερό αγώνα δρόμου», οι προαναφερόμενες σκέψεις του εμβληματικού εκπροσώπου του Πνεύματος και του Πολιτισμού μας, του Λόρδου Βύρωνα;

β) Όμως, και η Γαλλική Τέχνη έδωσε ενωρίς το «παρών» στον αγώνα για την επιστροφή των Γλυπτών του Παρθενώνα. Άκρως αντιπροσωπευτικό παράδειγμα η δήλωση του Rodin - κοιτάζοντας τα φειδιακά γλυπτά, φυλακισμένα μέσα στο Βρετανικό Μουσείο- στον Άγγελο Σικελιανό, όπως ο μεγάλος μας ποιητής την κατέγραψε στο δοκίμιό του «*Η διδασκαλία της Εκάβης*» (Πεζός λόγος, Δ', Ίκαρος, Αθήνα, 1951, 1983): «*Όλα τα ηλεκτρικά φώτα δεν θα τα εμποδίσουν ν' αποζητούν αδιάκοπα το γλυκό φως του Ομήρου*».

3. Πάνω λοιπόν και σε αυτή την βάση, ήδη από το 1842, η Ελλάδα άρχισε να διεκδικεί, με κάθε νόμιμο και πολιτισμένο μέσο, την επανένωση των Γλυπτών του Παρθενώνα. Πρώτος σταθμός, η εναντίον του Έλγιν καταγγελία του τότε Γραμματέα της «*εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας*» Αλέξανδρου Ραγκαβή.

α) Το αίτημα της Ελλάδας για την επιστροφή των Γλυπτών του Παρθενώνα είχε, ήδη από το 1943, έναν «*απρόσμενο*» σύμμαχο στο πρόσωπο του Λόρδου Kenneth Clark, ο οποίος συγκαταλέγεται μεταξύ των σημαντικότερων Ιστορικών Τέχνης του 20^{ου} αιώνα, κυρίως ως συγγραφέας έργων για την σημειολογία της Ευρωπαϊκής Γλυπτικής, καθώς και για τους Λεονάρντο ντα Βίντσι, Μποτιτσέλι και Πιέρο ντέλλα Φραντσέσκα. Και ο οποίος, υπό την ιδιότητά του αυτή, μετείχε στην διοίκηση των σημαντικότερων σχετικών Βρετανικών Ιδρυμάτων, όπως π.χ. του Βρετανικού Μουσείου, της Εθνικής Πινακοθήκης, του Εθνικού Θεάτρου, της Βασιλικής Όπερας ενώ, επιπλέον, διετέλεσε Έφορος της Βασιλικής Συλλογής των Ανακτόρων του Ουίνδσορ.

α1) Πηγή, από την οποία προκύπτει η κατά τ' ανωτέρω «*συνηγορία*» του Λόρδου Kenneth Clark, είναι η μελέτη του James Stourton, «*Kenneth Clark, Life, Art and Civilisation*» (έκδ. William Collins, London, 2017, σελ. 318). Σε αυτή την μελέτη καταγράφεται μια επιστολή του Kenneth Clark, με ημερομηνία 3 Σεπτεμβρίου 1943 -ήτοι μέσα στην δίνη του Β' Παγκόσμιου Πολέμου- προς τον Ιρλανδό Καθηγητή και διάσημο Ιστορικό Τέχνης Thomas Bodkin, η οποία φυλάσσεται στην Tate Gallery του Λονδίνου. Σταχυολογώ, από την ως άνω επιστολή, το ακόλουθο απόσπασμα: «*Κατά τρόπο παράλογο, είμαι υπέρ της επιστροφής των Ελγινείων στην Ελλάδα. Όχι όμως για να επαναποθετηθούν στον Παρθενώνα, αλλά για να εκτεθούν σ' ένα όμορφο κτίριο στην άκρη της Ακρόπολης, την κατασκευή του οποίου, νομίζω, θα έπρεπε να πληρώσει η Βρετανική Κυβέρνηση. Θα το έκανα για καθαρά συναισθηματικούς λόγους, ως έκφραση της υποχρέωσής μας στην Ελλάδα*». (Tate, 8212, 1-1-17).

α2) Με βάση αυτό το παράδειγμα μπορεί κανείς να κρίνει πόση ευγένεια ψυχής και ποιό μέγεθος πολιτισμικού ήθους

εκπροσωπεί, εν ονόματι της παράδοσης της Μεγάλης Βρετανίας, ο Kenneth Clark, εκφράζοντας έτσι και τον σεβασμό του στην Παγκόσμια Πολιτισμική Κληρονομιά και στις ρίζες του Πολιτισμού μας. Και πόσο «μίζερη» και εντελώς ανάξια της ως άνω παράδοσης της Μεγάλης Βρετανίας είναι η στάση των υπευθύνων του Βρετανικού Μουσείου σήμερα. Οι οποίοι, κατ' αποτέλεσμα, αναδεικνύονται αφενός κατώτεροι των περιστάσεων ως προς την υπεράσπιση της Παγκόσμιας Πολιτισμικής Κληρονομιάς και του κοινού μας Πολιτισμού. Και, αφετέρου, αμετανόητοι συνεργοί του εγκληματικού πολιτιστικού ανοσιουργήματος του Έλγιν.

β) Η κρίσιμη καμπή της διεκδίκησης των Γλυπτών του Παρθενώνα από την Ελλάδα ήλθε το 1984, με «*ψυχή*» την «*οραματική*» αείμνηστη Μελίνα Μερκούρη, υπό την ιδιότητά της ως Υπουργού Πολιτισμού.

β1) Την αφετηρία αυτή συνέθεσαν από την μια πλευρά η υποβολή επίσημου αιτήματος, προς το Βρετανικό Μουσείο, για τον τερματισμό του εγκλήματος του Έλγιν και την επιστροφή των Γλυπτών του Παρθενώνα εκεί που ανήκουν, με την δέσμευση της προηγούμενης ανέγερσης ειδικού προς τούτο Μουσείου. Και, από την άλλη πλευρά, το ταυτόχρονο αίτημα προς την UNESCO, το οποίο ενεγράφη αμέσως στην Ημερήσια Διάταξη της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την επιστροφή Πολιτισμικών Αγαθών στις Χώρες Προέλευσης ή την απόδοσή τους σε αυτές όταν -όπως συμβαίνει στην περίπτωση του Παρθενώνα- πρόκειται περί παράνομης κτήσης τους.

β2) Για την ολοκλήρωση της εικόνας των πρωτοβουλιών της εποχής εκείνης πρέπει ν' αναφερθούν δύο, ακόμη, «*σταθμοί*»: Το ψήφισμα για την επιστροφή των Γλυπτών του Παρθενώνα, κατά το συνέδριο της «*Association Internationale des*

Critiques d' Art στο Ελσίνκι, στις 4 Ιουνίου 1983 και η επικύρωση του ψηφίσματος αυτού, τον επόμενο χρόνο κατά το ίδιο συνέδριο, που πραγματοποιήθηκε στην Ακρόπολη και, συγκεκριμένα, στην Πνύκα, στις 16 Σεπτεμβρίου 1984.

III. Οι θέσεις Ελλάδας και Κύπρου για το Κυπριακό Ζήτημα

Όπως ήδη διευκρινίσθηκε, το Κυπριακό Ζήτημα είναι κατ' εξοχήν Διεθνές και Ευρωπαϊκό Ζήτημα και πρέπει να επιλυθεί με πλήρη σεβασμό του συνόλου του Διεθνούς και του Ευρωπαϊκού Δικαίου, δοθέντος ότι η Κυπριακή Δημοκρατία είναι πλήρες Κράτος-Μέλος τόσο της Διεθνούς Κοινότητας όσο και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του «σκληρού πυρήνα» της, της Ευρωζώνης. Και είναι αδιανόητο αλλά και απαράδεκτο η Κυπριακή Δημοκρατία να παραμένει, ως προς σημαντικό τμήμα της, υπό τουρκική κατοχή εδώ και πενήντα, σχεδόν, χρόνια. Για εμάς, τους Έλληνες γενικώς, η Εθνεγερσία του 1821 συνεχίζεται έως ότου απελευθερωθεί και η τελευταία σπιθαμή του εδάφους της Μαρτυρικής Κύπρου και λυθεί, επιτέλους, το Κυπριακό Ζήτημα.

A. Οι προϋποθέσεις επίλυσης του Κυπριακού Ζητήματος

Στο σημείο αυτό είναι ανάγκη να επισημανθεί μ' έμφαση ότι, κατά τα προαναφερθέντα, λύση του Κυπριακού Ζητήματος νοείται μόνον υπό τις ακόλουθες επτά, κατ' ελάχιστο, προϋποθέσεις:

1. Πρώτον, η Κυπριακή Δημοκρατία πρέπει να έχει την πολιτειακή μορφή το πολύ Ομοσπονδιακού Κράτους, κατά τα Διεθνή και κυρίως κατά τα Ευρωπαϊκά αντίστοιχα πρότυπα. Ουδεμία μορφή Συνομοσπονδίας, ευθεία ή συγκεκαλυμμένη, είναι ανεκτή. Και τούτο πρωτίστως διότι πέραν του ότι μια τέτοια «λύση» είναι, εξ ορισμού, «θυησιγενής» και εξυπηρετεί μόνο τις βλέψεις και τα συμφέροντα της Τουρκίας με το να οδηγεί σε ουσιαστική πολιτειακή αποσύνθεση την Κυπριακή Δημοκρατία, έρχεται και σε πλήρη αντίθεση με τον «πυρήνα» του πρωτογενούς Ευρωπαϊκού Δικαίου. Κυρίως δε με τις διατάξεις της ΣΕΕ, ως προς την

πολιτειακή μορφή και την κυριαρχία των Κρατών-Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πραγματικά, αποτελεί κοινό νομικό και πολιτικό «τόπο» ότι Συνομοσπονδιακό Κράτος δεν μπορεί να είναι Κράτος-Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δοθέντος ότι δεν δύναται, εκ φύσεως, ν' ανταποκριθεί, μεταξύ άλλων, και στις απαιτήσεις επαρκούς τήρησης του Ευρωπαϊκού Κεκτημένου.

2. Δεύτερον, η Κυπριακή Δημοκρατία πρέπει να στηρίζεται, καθ' ολοκληρία, στις θεμελιώδεις αρχές της Αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας, ως θεσμικής εγγύησης της Ελευθερίας *in globo*. Άρα ως θεσμικής εγγύησης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου όχι μόνο κατά το Εθνικό Δίκαιο αλλά και κατά το Διεθνές και το Ευρωπαϊκό Δίκαιο.
3. Τρίτον, η Κυπριακή Δημοκρατία πρέπει να έχει, ως μέλος της Διεθνούς Κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μία Διεθνή Νομική Προσωπικότητα.
4. Τέταρτον, στην Κυπριακή Δημοκρατία νοείται μία, και μόνον, Ιθαγένεια.
5. Πέμπτον, η Κυριαρχία της Κυπριακής Δημοκρατίας πρέπει να είναι πλήρης, μ' εξίσου πλήρη σεβασμό όλων, ανεξαιρέτως, των διατάξεων του Διεθνούς και του Ευρωπαϊκού Δικαίου. Τούτο σημαίνει πληρότητα και της *stricto sensu* Κυριαρχίας της -π.χ. σε ό,τι αφορά την εδαφική της ακεραιότητα, τα σύνορά της, την αιγιαλίτιδα ζώνη της κ.λπ.- και της *lato sensu* Κυριαρχίας της, άρα την πλήρη άσκηση όλων, δίχως οιαδήποτε διάκριση, των Κυριαρχικών της Δικαιωμάτων, μ' επίκεντρο τα Δικαιώματά της επί του συνόλου των Θαλάσσιων Ζωνών της κατά το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας (Σύμβαση του Montego Bay του 1982), π.χ. επί της Υφαλοκρηπίδας της και της ΑΟΖ της. Ουδεμία δε επιρροή ασκεί επ' αυτού, κατά τα προεκτεθέντα, το ότι η Τουρκία δεν έχει προσχωρήσει στην ως άνω Διεθνή Σύμβαση, αφού αυτή, κατά την νομολογία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, παράγει πλέον

γενικώς παραδεδεγμένους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου, οι οποίοι ισχύουν *erga omnes*.

6. Έκτον -και κατά συνέπεια- επί της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν είναι επιτρεπτό να παραμένουν, κατ' ουδένα τρόπο, στρατεύματα κατοχής ούτε να ισχύουν, επίσης κατ' ουδένα τρόπο, εγγυήσεις τρίτων. Και στις «εγγυήσεις» αυτές περιλαμβάνονται ενδεχόμενες «εγγυήσεις» και της Μεγάλης Βρετανίας, ιδίως αφότου συντελέσθηκε το Brexit.
7. Και, έβδομον, τα προαναφερόμενα συνεπάγονται ότι από την Κυπριακή Δημοκρατία πρέπει ν' αποχωρήσουν, χωρίς προϋποθέσεις, οι «έποικοι», τους οποίους εγκατέστησε παρανόμως -σύμφωνα μάλιστα με την νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου- η Τουρκία και να επανέλθουν οι αναγκαστικώς αποχωρήσαντες από τις εστίες τους, λόγω της τουρκικής εισβολής, πρόσφυγες, ανακτώντας πλήρως όλα τα κατά την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου αλλά και κατά τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης Δικαιώματά τους.

B. Προκλήσεις για την Διεθνή Κοινότητα και την Ευρωπαϊκή Ένωση

Η συνεχιζόμενη επί πενήντα, σχεδόν, χρόνια τουρκική κατοχή στην Μαρτυρική Κύπρο δημιουργεί και τις ακόλουθες προκλήσεις για την Διεθνή Κοινότητα και για την Ευρωπαϊκή Ένωση:

1. Για την Διεθνή Κοινότητα και τον ΟΗΕ, η κατ' αποτέλεσμα «ισότιμη» αντιμετώπιση Τουρκίας και Κύπρου -δηλαδή του «θύτη» με το «θύμα» της βάρβαρης τουρκικής εισβολής και κατοχής- κατά την λογική της ανοχής των ατέρμονων και κενών περιεχομένου συζητήσεων μεταξύ των δύο μερών, δείχνει πόσο στις μέρες μας το Διεθνές Δίκαιο, με αποκλειστική ευθύνη της ίδιας της Διεθνούς Κοινότητας και του ΟΗΕ, συντίθεται όχι τόσο από *leges perfectae*,

αλλά σε πολλές τουλάχιστον περιπτώσεις από *leges minus quam perfectae* ή και *leges imperfectae*. Το αυτό ισχύει, περίπου, και για το Ευρωπαϊκό Δίκαιο, λόγω της ανάλογης αδράνειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ελλάδα και Κύπρος, λοιπόν, στέλνοντας το μήνυμα ότι δεν είναι διατεθειμένες να δεχθούν αυτή την οιονει «*χειμερία νάρκη*» της Ευρωπαϊκής και της Διεθνούς Νομιμότητας πρέπει να θέσουν, ως Κράτη-Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Διεθνούς Κοινότητας, προ των ευθυνών τους τους Ευρωπαϊκούς Θεσμούς και εκείνους της Διεθνούς Κοινότητας επισημαίνοντας, χωρίς περιστροφές, υποχωρήσεις και υπαναχωρήσεις, και τα εξής:

- 2.** Όπως όλοι στεκόμαστε σήμερα στο πλευρό της Ουκρανίας, καταδικάζοντας απεριφράστως και εμπράκτως το βάρβαρο πολεμικό έγκλημα της Ρωσίας, στην ίδια γραμμή υπεράσπισης της Ευρωπαϊκής και της Διεθνούς Νομιμότητας πρέπει να καταδικασθεί -με χρησιμοποίηση του veto αν χρειασθεί σε μελλοντικές αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του NATO- απεριφράστως και εμπράκτως και η συνεχιζόμενη εγκληματική τακτική της Τουρκίας εις βάρος της Μαρτυρικής Κύπρου. Διότι η επιλεκτική εφαρμογή της Διεθνούς και της Ευρωπαϊκής Νομιμότητας οδηγεί, μοιραίως, στην ουσιαστική αναίρεσή τους.

Επίλογος

Από τα όσα εκτέθηκαν καθίσταται προφανές το πόσο, υπό την σημερινή εξαιρετικά κρίσιμη Διεθνή και Ευρωπαϊκή συγκυρία, η υπεράσπιση των Εθνικών μας Θεμάτων και των Εθνικών μας Δικαιών συνιστά αντίστοιχο, και μάλιστα πρωτεύον, Εθνικό Πρόταγμα, το οποίο αφορά την υπεράσπιση της ίδιας της Πατρίδας μας.

- A.** Εθνικό Πρόταγμα το οποίο οφείλει να επωμισθεί το σύνολο του Έθνους των Ελλήνων και, επέκεινα, του Ελληνισμού όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και σε όλη την Υφήλιο, υπό όρους αρραγούς ενότητας

και δίχως ίχνος -ούτε καθ' υποφοράν- υποχώρησης και υπαναχώρησης έναντι πάντων. Ήτοι τόσο έναντι της Τουρκίας όσο όμως και έναντι της Διεθνούς Κοινότητας, του ΝΑΤΟ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Β. Η Ελληνική Ομογένεια, στο σύνολό της, ως «οχυρό» αλλά και «σηματωρός» θωράκισης της Πατρίδας μας και της Εθνικής μας Κυριαρχίας, υπό την ευρεία του όρου έννοια -που περιλαμβάνει και τον Κυπριακό Ελληνισμό- είμαι βέβαιος ότι θα πράξει, στο ακέραιο, το δικό της χρέος προς αυτή την κατεύθυνση. Το έχει αποδείξει η ως τώρα ανεκτίμητη προσφορά της προς το Έθνος μας, ιδίως όταν η κρισιμότητα των καιρών το απαιτήσε. Είναι λοιπόν ώρα εμείς, οι Έλληνες, ν' αποδείξουμε, *urbi et orbi*, ότι είμαστε διατεθειμένοι να φέρουμε σε πέρας το υπέρτατο Εθνικό Καθήκον μας, ακόμη και μόνοι αν χρειασθεί. Και αυτός ο Εθνικός Στόχος είναι απολύτως εφικτός.»